

det lægges til grund, at udpegningen ikke får nogen væsentlig indflydelse på lodsejerens brug af arealet. Praksis viser imidlertid, at reguleringerne kan tvinge landmændene til en væsentlig produktionsnedsættelse, enten som en direkte følge af en regulering eller som konsekvens af, at mange af de udpegede områder lapper over hinanden på de enkelte arealer. Samlet kan reguleringerne derfor føles meget byrdefulde for lodsejerne, der står uforstående over for, at der ikke udløses erstatning for indgrebene.

De erstatningsfrie reguleringer gennemføres med hjemmel i den statsretlige litteratur. Heri er imidlertid ikke taget i betragtning, at disse reguleringer har fået så omfattende en plads i vores samfund, således som tilfældet er. Man kan derfor med rimelighed spørge, om ikke antallet af erstatningsfrie reguleringer nu er så stort, at det er retssikkerhedsmæssigt uholdbart at lade hjemmelen bero på et litterært grundlag. Som situationen er nu, har myndighederne en betænkelig mulighed for stadig at udvide grænserne for de erstatningsfrie reguleringer og dermed udhule den grundlovssikrede ret til erstatning.

Retssikkerhedssystemet taler for, at lodsejere kompenseres for tab som følge af restriktioner i arealanvendelsen. Det forekommer mest rimeligt ikke alene i forhold til grundlovens § 73, men også ud fra den betragtning, at det samlede samfund bør være med til at betale for den miljøbeskyttelse, der er i alles interesse.

Svar (11/12 95)

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):
Miljøministeren har over for mig oplyst følgende:

»Arealanvendelsen i Danmark i almindelighed reguleres gennem region-, kommune- og lokalplanerne i henhold til planloven. Endvidere er arealanvendelsen i det åbne land reguleret gennem en række forskellige love som f.eks. miljøbeskyttelsesloven, naturbeskyttelsesloven, råstofloven og skovloven.

I forbindelse med forberedelsen af forslag til disse love eller ændringer heraf indgår såvel i Miljø- og Energiministeriet som ved den lovtekniske gennemgang i Justitsministeriet overvejelser om grænserne mellem generel erstatningsfri regulering af fast ejendom og indgreb i forhold til den enkelte ejer, der har karakter af ekspropriation. Spørgsmål af denne karakter rejses

endvidere ofte udtrykkeligt af Folketinget i forbindelse med dets behandling af forslag til love, der regulerer fast ejendom.

De generelle planregler og beskyttelsesregler, der findes i de nævnte og andre love, er i almindelighed erstatningsfrie reguleringer, der ikke indebærer ekspropriation.

I nogle tilfælde er det imidlertid udtrykkeligt fastsat, at visse nærmere indgreb kun kan gennemføres mod erstatning. I planloven er det f.eks. fastlagt, i hvilke tilfælde planlægningsmæssige dispositioner er af en så indgribende karakter, at ejendommens ejer ikke uden videre har pligt til at tåle sådanne bindinger og derfor kan kræve ejendommen overtaget af det offentlige mod erstatning. Fredninger af bestemte arealer efter naturbeskyttelsesloven eller etablering af vildtreservater efter loven om jagt og vildtforvaltning er også eksempler på indgreb, der kun kan gennemføres mod erstatning.

Afgrænsning og sikring af særlige områder som f.eks. EF-fuglebeskyttelsesområder og de kommende EF-habitatområder sker i medfør af reglerne i lov om planlægning samt en række speciallove (lovene om naturbeskyttelse, råstoffer, miljøbeskyttelse, vandløb, vandforsyning og okker). Områderne er således alene omfattet af de almindeligt gældende bestemmelser i de pågældende love. Dette indebærer, at der ikke stilles krav om produktionsnedsættelser eller andre ændringer på de pågældende ejendomme. Det forhold, at bestemte arealer er omfattet af flere forskellige typer af reguleringer, betyder ikke i sig selv, at disses karakter af generelle erstatningsfrie reguleringer uden videre ændres.

Det må i den forbindelse fremhæves, at foreligger der ekspropriation i grundlovens forstand, har den pågældende efter grundloven krav på fuldstændig erstatning. Dette grundlovssikrede krav på erstatning kan man ikke »lovgive sig ud af«. Det er derfor ikke korrekt, når det i begrundelsen for spørgsmålet er anført, at myndighederne har en mulighed for at udhule den grundlovssikrede ret til erstatning. Spørgsmålet afgøres i sidste instans af domstolene.

Ved lovgivningen på dette område tages der hensyn også til andre retssikkerhedsaspekter, herunder især spørgsmålet om inddragelse af berørte ejere og offentligheden. I planloven er der f.eks. fastlagt offentlighedsregler, der skal følges i forbindelse med tilvejebringelse af planer. Offentlighedsreglerne har bl.a. til formål at sikre, at alle, der berøres af planerne, har mulig-